

Syllabus

JEWISH LAW: METHODS OF RESEARCH - 62751

Last update 10-08-2016

HU Credits: 4

Degree/Cycle: 2nd degree (Master)

Responsible Department: law

Academic year: 0

Semester: 2nd Semester

Teaching Languages: Hebrew

Campus: Mt. Scopus

Course/Module Coordinator: Benjamin Porat

Coordinator Email: benny.porat@mail.huji.ac.il

Coordinator Office Hours: by appointment

Teaching Staff:

Dr. Benny Porat

Course/Module description:

Any legal system can be analyzed using various and different approaches. In turn, these choices in methodology might affect the outcome of the research. Each methodology has its own advantages as well as its disadvantages, its pros and cons. This seminar is dedicated to reviewing the various methodologies of the research of Jewish law.

Course/Module aims:

Exploring major research methodologies of Jewish law, while comparing them to parallel modern legal research.

Learning outcomes - On successful completion of this module, students should be able to:

By the end of the course students are expected to:

Identify the major research methodologies of Jewish law

Apply these methodologies to their independent own researches.

Compare the research methodologies of Jewish law with modern research methodologies

Remember major research literature on methodology, in Jewish law and in legal research in general

Attendance requirements(%):

100

Teaching arrangement and method of instruction: Lectures, written assignment

Course/Module Content:

1. Between Critical Research and Religious Studying
2. Dogmatic Research
3. Dogmatic-Historic Research
4. Historical Research

-
5. *Elon-Englard's Controversy*
  6. *Comparative Research*
  7. *Philosophical Research*
  8. *Economic Analysis*
  9. *Literature-Cultural Research*
  10. *Judicial Biography*
  11. *Modern Comparative Research*
  12. *Rationale Reconstruction*
  13. *Feminist Research*
  14. *Jewish Law and Biblical Research*
  15. *Jewish Law and Talmudic Research*
  16. *Law and Religion*
  17. *Cultural Differences between the Researcher and His Object of Study*

Required Reading:

מנחם כהנא, 'מחקר התלמוד באוניברסיטה והלימוד המסורתי בישיבה', בתוך: מנחם כהנא (עורך),
בחבלי מסורת ותמורה (רחובות, תש"ן), 113-142.

אליאב שוחטמן, מעשה הבא בעבירה (ירושלים, תשמ"א), פרק מבוא, 9-22; פרק חמישי: חוזה הנגוע
באי חוקיות, 172-198; 240-255.

מנחם אלון, כבוד האדם וחירותו בדרכי ההוצאה לפועל (מהדורה שניה, ירושלים תש"ס), הקדמה, עמ'
יא-כז; פרקים א-ג, עמ' 1-49.

חיים סולובייצ'יק, יינם: סחר ביינם של גויים: על גלגולה של הלכה בעולם המעשה (תל אביב תשס"ג),
9-65.

יצחק אנגלרד, 'מחקר המשפט העברי □ מהותו ומטרותיו', משפטים ז (תשל"ו-תשל"ז), 34-64

מנחם אלון, 'עוד לענין מחקרו של המשפט העברי', משפטים ח (תשל"ז), 99-137

גדעון ספיר, 'שני תלמידי חכמים שהיו בעירנו', עיוני משפט כה (תשס"א), 189-220.

גדעון ליבזון, 'משפט משווה יהודי מוסלמי: תולדות המחקר ובעיותיו', פעמים 62 (תשנ"ה), 43-81.

חנינה בן מנחם, 'טענת קים לי: לקראת ניתוח יורספרודנטי', שנתון למשפט עברי ו-ז (תשל"ט-תש"ם), 45-60.

משה הלברטל, 'דוד הרטמן והפילוסופיה של ההלכה', מחויבות יהודית מתחדשת א (תשסב) 13-35.

יהושע ליברמן, 'כלכלת ההלכה: ראשיתו של תחום מחקר חדש?', דיני ישראל יב (תשמ"ד-תשמ"ה), ז-כד.

אוריאל פרוקצ'יה, 'כללים וסטנדרטים בספר הברית: תמרוז אזהרה לחקיקה בעידן המודרני', מחקרי משפט כו (תשע"א), 661-732.

בנימין בראון, החזון איש (ירושלים, 2011), שער רביעי, פרק ד: החמרה, עמ' 470-496; שער רביעי, פרק ה: פורמליזם, ערכים ומדיניות פסיקתית, עמ' 497-535.

חנוך דגן, 'עשיית עושר ולא במשפט' בין יהדות לליברליזם', בתוך: משפט והיסטוריה (1999), 165.

בני פורת, 'תום הלב בפרשנות החוזה' עיון תלמודי בהשוואה למשפט הישראלי, משפטים לט (תש"ע), 419-466.

תמר רוס, 'תרומת הפמיניזם לדיון ההלכתי: 'קול באשה ערוה' כמקרה מבחן', בתוך: הלכה, מטה הלכה ופילוסופיה: עיון רב תחומי (ירושלים, תשע"א), 35-64.

רונית עיר-שי, 'תפיסות מגדריות בפסקי הלכה: סוגיית ההפלות כמקרה מבחן', בתוך: עיונים חדשים בפילוסופיה של ההלכה (תשס"ח) 417-451.

רוזנברג ש"ג, 'רואים את הקולות: למדנות ישיבתית ו'קול נשי' בלימוד תורה', מסכת ה (תשס"ו), 45-68.

משה גרינברג, 'הנחות יסוד של החוק הפלילי במקרא', תורה נדרשת (תשמ"ד), 13-37.

אלכסנדר רופא, 'מחקר המשפט המקראי לאור השיטה הפילולוגית-היסטורית', משפטים יג (תשמד) 477-496.

יצחק אנגלרד, 'מעשה נבות היזרעאלי (למאמרו של פרופ' א' רופא על מחקר המשפט המקראי)', משפטים יד (תשמ"ה) 521-526.

דוד הנשקה, משנה ראשונה בתלמודם של תנאים אחרונים (רמת גן תשנ"ז), 1-3.

ברכיהו ליפשיץ, קם ליה בדרבה מיניה (דיסרטציה, האוניברסיטה העברית, תשל"ט), עמ' א-יא.

ברכיהו ליפשיץ, אסמכתא (ירושלים, תשמ"ח), 1-34.

פיטר וינץ', 'הבנת חברה פרימיטיבית', בתוך: א וינריב (עורך) חשיבה היסטורית (תל אביב, 1985), 207-232.

אבישלום וסטרייך, 'דיני נזיקין □ בין דת לדין', שנתון המשפט העברי כו (תשע"ב), ???

בני פורת, 'הסבר מדעי במשפט עברי מהו?' שנתון המשפט העברי כו (תשע"ב), ???

אבישלום וסטרייך, 'כמה מלים על מחקר המשפט העברי', שנתון המשפט העברי כו (תשע"ב), ???

Hanina Ben Menahem, *Is Talmudic Law a Religious Legal System □ A Provosional Analysis* 24 *J. L. & Religion* 379-402 (2008-2009)

Yuval Sinai, *The Religious Perspective of the Judge's Role in Talmudic Law*, 25 *J. L. & Religion* 357-378 (2009-2010)

Gad Prudovsky, *Can We Ascribe to Past Thinkers Concepts They had No Linguistic Means to Express?* 36 *History and Theory* 15 (1997).

Boaz Cohen, *Jewish and Roman Law: a Comparative Study* (New York, 1966), introduction

Robert Cover, *Foreword: Nomos and Narrative*, 97 *Harv. L. Rev.* 4-68 (1983-1984)
רוברט קאבר, נומוס ונראטיב (מאנגלית: אביעד שטיר, ירושלים: תשע"ב), 1-63

Richard A. Posner, *Judicial Biography*, 70 *N.Y.U. L. Rev.* 502-523 (1995)

Additional Reading Material:

קרל ג המפל, 'הסבר במדע ובהיסטוריה', בתוך: אלעזר וינריב (עורך): חשיבה היסטורית : קובץ מאמרים בפילוסופיה של ההיסטוריה (תל-אביב, תשמ"ה-תשמ"ז), 155-172.

קרל פופר: מדע: השערות והפרכות, בתוך: גד פרוינטל (עורך), פילוסופיה של המדע □ ספר מקורות, 1.

תומאס קון, המבנה של מהפכות מדעיות (תל אביב, תשל"ז)

סטיבן שיפין, המהפכה המדעית (תל אביב, תש"ע)

חיים נבון, 'הלימוד הישיבתי ומחקר התלמוד האקדמי', אקדמות ח (תש"ס), 125-143.

דניאל שפרבר, 'על הלגיטימיות והצורך בשיטות מדעיות לשם הבנה נכונה של סוגיות בתלמוד', בד"ד 6

21-38 (תשנ"ח)

אברהם וולפיש, 'בית המדרש ועולם המחקר' סקירה, 'שנה בשנה (תשנ"ו) 373-389; (תשנ"ז), 428-452; (תשנ"ח), 429-455.

אשר גולאק, 'יסודי המשפט העברי (ברלין, תרפ"ב), ספר ראשון, מבוא, עמ' 3-19.

אברהם חיים פריימן, סדר קידושין ונישואין (ירושלים, תש"ה), הקדמה, עמ' 5-6.

יקותיאל יעקב נויבואר, תולדות דיני הנישואין במקרא ובתלמוד (ירושלים, תשנ"ד), הקדמה, 6-13.

יעקב כץ, גוי של שבת (ירושלים, תשמ"ה)

חיים סולובייצ'יק, הלכה, כלכלה ודימוי עצמי: המשכונאות בימי הביניים (ירושלים, תשמ"ה).

חיים סולובייצ'יק, שו"ת כמקור היסטורי (ירושלים, 1990).

אלבק ש', 'משפט והיסטוריה במחקר ההלכה', עיוני משפט ג (1973-1974), עמ' 710-724.

גדעון ליבזון, 'זיקת הרמב"ם להלכה המוסלמית על רקע תקופתו', בתוך: הרמב"ם: שמרנות, מקוריות, מהפכנות (תשס"ט), 274-294.

דוד אנוך ואלון הראל, 'עיון פילוסופי במשפט ועל אודותיו', דין ודברים ד (תשס"ח), עמ' 17-54.

אבינועם רוזנק, 'אגדה והלכה: הרהורים על מגמות בהגות ובמחקר הפילוסופיה של ההלכה', בתוך: מסע אל ההלכה (ירושלים, 2003), ???

אבינועם רוזנק, ההלכה כמחוללת שינוי: עיונים ביקורתיים בפילוסופיה של ההלכה (ירושלים, 2009)

אבינועם רוזנק (עורך), הלכה, מטה הלכה ופילוסופיה: עיון רב תחומי (ירושלים, 2011).

אביעזר רביצקי ואבינועם רוזנק (עורכים), עיונים חדשים בפילוסופיה של ההלכה (ירושלים, 2008)

יעקב רוזנברג, 'עמדת ההלכה כלפי תחרות בשוק', דיני ישראל יב (תשמ"ד-תשמ"ה), כה-לב

יהושע ליברמן, 'רווחא להאי ופסידא להאי' עיונים בכלכלת הרווחה של המשפט העברי, דיני ישראל יב (תשמ"ד-תשמ"ה), לג-סד.

עלי זלצברגר, 'על הפן הנורמטיבי של הגישה הכלכלית למשפט', משפטים כב (1993), 261-299.

מנחם מאוטנר, משפט ותרבות (רמת-גן, 2008)

אורית קמיר, 'מודל לחשיבה משפטית-תרבותית; ניתוח מקרה: העדר יושר אקדמי ו"מבחני כבוד"', דין ודברים ד (תשס"ח), 167-206.

ביאליק ח"נ, 'הלכה ואגדה', בתוך כל כתבי ח"נ ביאליק.

אלמוג ש', 'משפט וספרות, הלכה ואגדה', מחקרי משפט יג (תשנ"ז), 413-440.

כגן-שילה צ', הלכה ואגדה כצופן של ספרות (ירושלים, תשמ"ח).

כגן צ', 'הלכה ואגדה' ההקשר הפרדוקסלי, מחקרי משפט יח (תשס"ב), 213-218.

ידידיה שטרן, 'מה יהודי במשפט הישראלי', בתוך: אבי רביצקי וידידיה שטרן (עורכים), דברים ושברי דברים: על יהדותה של מדינה דמוקרטית (ירושלים, 2007)

אלכסנדר רופא, 'חוקי המלחמה בספר דברים: מוצאם, מגמתם וחיוביותם', ציון לט (תשלד) 143-156

אלכסנדר רופא, 'סידורם של החוקים בספר דברים', מחקרים במקרא (תשמז) 217-235.

Jackson B.S., *Revolution in biblical law: some reflections on the role of theory in methodology*, 50 *Journal of Semitic Studies* 83-115 (2005).

Stone S.L., 'In Pursuit of the Counter-text: The Turn to the Jewish Legal Model in Contemporary American Legal Theory', *Harvard Law Rev.* 106 (1993), 813-894.

Linda Przybyszewski, *The Dilemma of Judicial Biography, or Who Cares Who is the Great Appellate Judge?* 21 *Law & Soc. Inquiry* 135-172 (1996)

Hanina Ben Menahem, *Talmudic law: a Jurisprudential Perspective*, *The Cambridge History of Judaism IV* (2006) 877-898.

Haim H Cohen, *The Methodology of Jewish Law: A Secularist View*, 1 *JLA* 123-135 (1980).

Bernard S Jackson B.S., *Halacha and law*, *The Oxford Handbook of Jewish Studies* (2002) 643-679.

Shmuel Shilo, *The Contrast Between Mishpat Ivri and Halkhah*, 20 *Tradition* 91-100 (1982).

Course/Module evaluation:

End of year written/oral examination 0 %

Presentation 0 %

Participation in Tutorials 15 %

Project work 75 %

Assignments 10 %

Reports 0 %

Research project 0 %
Quizzes 0 %
Other 0 %

Additional information: